

Nr 77.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1946 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rörlig kredit för försvarets fabriksstyrelse.

(1:a avd.)

I propositionen nr 61 har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 1 februari 1946, föreslagit riksdagen medgiva, att den rörliga kredit i riksgäldskontoret, som jämlikt riksdagens skrivelse den 24 november 1943, nr 500, tillhandahålles försvarets fabriksstyrelse, må intill ett belopp av 10 000 000 kronor utnyttjas under tid, då beredskapsstaten för försvarsväsendet icke är satt i kraft.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1943: 344 (bilaga 12, punkten 11) beslöt riksdagen (skrivelse nr 500, punkten 26) bland annat att dels under fonden för förlag till statsverket anvisa ett investeringsanslag av 20 miljoner kronor till Rörelsekapital för försvarets fabriksstyrelse, dels ock bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att för beredande, på sätt av chefen för försvarsdepartementet i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 8 oktober 1943 förordats, av ytterligare rörelsekapital åt fabriksstyrelsen tillhandahålla styrelsen en rörlig kredit av 20 miljoner kronor.

Ifrågavarande kredit, som fabriksstyrelsen disponerat sedan den 1 januari 1944, har varit avsedd att tillgodose det behov av rörelsemedel för fabriksstyrelsen utöver anvisat rörelsekapital, som förelegat för att driften vid fabriksverkets anläggningar skulle kunna under särskilda förhållanden upprätthållas. I enlighet med vad som förutsatts i riksdagens i ämnet fattade beslut har också rätten för fabriksstyrelsen att utnyttja nämnda kredit av Kungl. Maj:t begränsats i första hand till den tid förskottsstat för försvarsväsendet varit satt i kraft och därefter övergångsvis till tiden för den förstärkta försvarsberedskapens avveckling. Enligt vad fabriksstyrelsen framhållit torde styrelsens behov av rörelsemedel för fredsmässig produktion för försvarets räkning vara tillgodosett med det anvisade rörelsekapitalet, vilket beräknats för normala förhållanden.

Sedan detta rörelsekapital anvisades, ha emellertid föreskrifter meddelats rörande upptagande i viss utsträckning jämväl av tillverkning för civila behov vid bland andra försvarets fabriksverks anläggningar. Dessa föreskrifter ha haft ett trefaldigt syfte, nämligen dels att för civil produktion nyttiggöra de resurser som i dessa anläggningar äro tillfinnandes, dels att

bibehålla personalens yrkesskicklighet även under fredsförhållanden, då tillverkningen för militära ändamål icke är tillräcklig härför, dels att nedbringa statsverkets utgifter för anläggningarnas hållande i beredskap. Denna produktion, som redan i viss utsträckning kommit i gång, medför för fabriksstyrelsens del behov av rörelsemedel utöver det anvisade rörelsekapitalet. Fabriksstyrelsen har beräknat detta medelsbehov till 10 miljoner kronor. Denna beräkning har syntts departementschefen kunna godtagas. För tillgodoseende av detta ytterligare behov av rörelsemedel torde enligt departementschefen rörlig kredit lämpligen böra även fortsättningsvis komma till användning. Ett utnyttjande av den av 1943 års riksdag medgivna krediten är emellertid av riksdagen bundet till förutsättningen att beredskapsstaten för försvarsväsendet är satt i kraft. Riksdagens medgivande har därför föreslagits skola inhämtas till utnyttjande av krediten, begränsad till 10 miljoner kronor, jämväl under tid, då nämnda förutsättning icke föreligger, för tillgodoseende av fabriksstyrelsens ökade behov av rörelsemedel främst för civil tillverkning inom försvarets fabriksverk.

Pågående utredning rörande sysselsättningen vid försvarets fabriker och större verkstäder efter återgång till fredsförhållanden, vilken utredning snart torde vara slutförd, lärer, framhåller departementschefen, kunna framkalla behov av motsvarande åtgärder även i fråga om andra anläggningar inom försvaret. I den mån så blir fallet synas departementschefen de ytterligare spörsmål av denna art som bliva aktuella få upptagas efter den förutnämnda utredningens slutförande.

Utskottet. För finansiering främst av den civila produktion, som skall ankomma på fabriksverket, synes fabriksstyrelsen även i fortsättningen vara i behov av rörelsemedel utöver det anvisade rörelsekapitalet. Utskottet har därför icke något att erinra mot att den rörliga kredit, som fabriksstyrelsen i enlighet med 1943 års riksdags beslut disponerat, må till föreslaget belopp av 10 miljoner kronor utnyttjas även under tid, då beredskapsstaten för försvarsväsendet icke är satt i kraft.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att den rörliga kredit i riksgäldskontoret, som jämlikt riksdagens skrivelse den 24 november 1943, nr 500, tillhandahålles försvarets fabriksstyrelse, må intill ett belopp av 10 000 000 kronor utnyttjas under tid, då beredskapsstaten för försvarsväsendet icke är satt i kraft.

Stockholm den 5 april 1946.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet ha va närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Pauli, Lindström, Larsson, Andrén, Karl Andersson, Heiding, Gustaf Karlsson, Petersson, Gustav Emil Andersson* och *Ragnar Bergh*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Skoglund* i Doverstorp, *Eriksson* i Stockholm, *Svensson* i Grönvik, *Falla, Bergström, Rubbestad, Andersson* i Malmö, *Wal-lenheim, Viklund, Malmborg* i Skövde och *Hoppe*.
